

ನೀಡಿದರು. ಗುರುವಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಯೆಯ ಬಂಧನದಿಂದ ಪಾರುಗಾಣಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ.

ಗುರು ನೀಡಿದ ಮಂತ್ರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಗುರುವಿನ ವಾಕ್ಯವಾಕ್ಯವೂ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಮಂತ್ರವೇ. ಒಮ್ಮೆ ಸ್ವಾಮಿ ಶುದ್ಧಾನಂದಜಿಯವರನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು, “ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?” ಸ್ವಾಮಿ ಶುದ್ಧಾನಂದಜೀ ಉತ್ತರಿಸಿದರು, “ಸ್ವಾಮೀಜಿ ದೀಕ್ಷೆಗೆ ಅಂತಹ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಗುರಿ ಸಂನ್ಯಾಸವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಸಾವಿರಾರು ಹುಡುಗರು ಬರಲಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಅವರ ತಲೆಗಳನ್ನು ಬೋಳಿಸಲಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ತಾಯಿ ತಂದೆಯರು ಬಂದು ಆಳಲಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಅದನ್ನು ನೋಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ‘ಸ್ವದೇಶ ಮಂತ್ರ’ ಅಧುನಿಕ ಭಾರತವನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸುವ ಮಹಾನ್ ಮಂತ್ರ. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯಂತೆ ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಅರಿಯುವು. ‘ಸ್ವದೇಶ ಮಂತ್ರ’ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ, “ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿರಿ: ಹೇ ಗೌರೀಕಾಂತ, ನನ್ನನ್ನು ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು.”

ಗುರುವಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಸ್ವಾಮೀಜಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಯಾವ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದರು? ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, “ಭಾವಿಸಿ, ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳೇ ಭಾವಿಸಿರಿ. ಬಡವರಿಗಾಗಿ, ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗಾಗಿ, ದಲಿತರಿಗಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ನಾಡಿಮಿಡಿತ ನಿಂತು, ತಲೆತಿರುಗಿ, ನೀವು ಹುಚ್ಚರಾಗುವವರೆಗೆ ಭಾವಿಸಿರಿ. ಬಳಿಕ ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯವನ್ನು ಅವನ ಪದತಲದಲ್ಲಿ ಎಸೆಯಿರಿ. ಆಗ ಶಕ್ತಿ, ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಅದಮ್ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ... ನನ್ನ ಯುವ ಮಿತ್ರರೇ, ಬಡವರಿಗಾಗಿ, ದೀನರು-ಅಜ್ಞರಿಗಾಗಿ ಈ ಅನುಕಂಪೆಯನ್ನು, ಹೋರಾಟವನ್ನು ನಾನು ನಿಮಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.”

ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಇಂದು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಮಂತ್ರ ರೂಪದ ನುಡಿಗಳು ನಮಗೆ ನಿರಂತರ ಸ್ಫೂರ್ತಿ. ಅವರ ಜೀವಂತ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ಅವರ ಪತ್ರಗಳು, ಪ್ರವಚನಗಳು, ಮತ್ತು ಸಂಭಾಷಣೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ನಮ್ಮೊಂದಿದೆ. ೧೯೭೦ರಲ್ಲಿ ಭಾನುವಾರಗಳಂದು, ಹಾಲಿವುಡ್, ಅಥವಾ ಸಾಂತಾ ಬಾರ್ಬರಾದ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಸ್ಟೋಫರ್ ಇಶರ್‌ವುಡ್ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ಓದಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಈ ಅನುಭವವನ್ನು ಅವನು Vedanta: Voice of Freedom ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ: “ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ನುಡಿಗಳ ಹಿಂದೆ ಅವರ ಜೀವಂತ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ದೃಗ್ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರೆದುರು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದುವಾಗ ನಾನು ಅವರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ವಾಚಕರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನೀವು ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರನ್ನು ಓದಿದರೆ, ಬಹುಶಃ ನಿಮಗೂ ಅದೇ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತದೆ.”

ಮೋಕ್ಷಮೂಲಂ ಗುರುಕೃಪಾ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಕೃಪೆ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ - ಆತ್ಮಕೃಪೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಕೃಪೆ, ಗುರುಕೃಪೆ ಮತ್ತು ಭಗವತ್ಕೃಪೆ. ಸಾಧಕನ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನವೇ ಆತ್ಮಕೃಪೆ. ಸಾಧಕನ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಾರವು ಅವನಿಗೆ ದೃಗ್ಗೋಚರವಾದಾಗ ಅದು ಶಾಸ್ತ್ರಕೃಪೆ. ಶಿಷ್ಯನ ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸೇವೆಯಿಂದ ಸಂಪ್ರೀತನಾದ ಗುರು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವುದನ್ನು ಗುರುಕೃಪೆ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಆತ್ಮಕೃಪೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿ ಭಗವತ್ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಭಗವಂತ ಮತ್ತು ಗುರು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆಮಾಡಲು ಸದಾ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನ ಅಲಸಿಗಳಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಕೃಪೆಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕೃಪೆ ಮರದಿಂದ ಉರುಳಿ ಬೀಳುವಂಥದಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮೀಜಿ ತಮ್ಮ ಒಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು, “ಯಾರ ದೇಹ, ಮನ, ಮಾತು ಪವಿತ್ರವಾಗಿದೆಯೋ, ಯಾರಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ-ಅನಿತ್ಯ ವಸ್ತುವಿವೇಕ ಜ್ಞಾನವಿದೆಯೋ, ಉರ್ಜಿತ ಭಕ್ತಿ ಇದೆಯೋ, ಯಾರು ಧ್ಯಾನನೀಲನಾಗಿದ್ದಾನೆಯೋ ಅವನಿಗೆ ಭಗವತ್ಕೃಪೆಯಾಗುತ್ತದೆ.”

ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಸದ್ಗುರುವಾಗಿದ್ದರು, ಸಿದ್ಧಗುರುವಾಗಿದ್ದರು. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಗುರುಭಾವ ದರ್ಶನೀಯವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಅವರು ಸ್ವಾಮಿ ಸ್ವರೂಪಾನಂದರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು, “ನೋಡು, ಸ್ವರೂಪ್, ನಾನು ಯಾರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆಯೋ ಅವರು ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.” ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿ, “ನನ್ನ ಶಿಷ್ಯರು ಸಾವಿರ ಸಲ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ, ನಾನು ಅವರನ್ನು ಸಾವಿರ ಸಲ ನರಕದಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಸತ್ಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರೂ ಸತ್ಯವಲ್ಲ.”

ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಗುರುಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವರ ಶಿಷ್ಯರು ಬೆರಗಾಗಿದ್ದರು. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ದೈವೀಶಕ್ತಿ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರೊಳಗೆ ಹರಿದು ಅವರನ್ನು ಮಹಾತ್ಮರನ್ನಾಗಿಸಿತು. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಶಕ್ತಿ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಿಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಯಿತೇ? ಇಲ್ಲ, ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರದು ದೇಶಕಾಲಾತೀತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅವರ ವಿಚಾರ, ಚಿಂತನೆ-ಬೋಧನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ‘ಸೌಮಿ ಗುರುವಿವೇಕಾನಂದಂ..’

ಯಾವ ಜನಾಂಗ ಮತ್ತು ದೇಶ ನಾರಿಯನ್ನು ಗೌರವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆ ದೇಶ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಆಗುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾರು ದೇವರನ್ನು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾದ ಶಕ್ತಿ ಎಂದು ತಿಳಿದು, ಆ ಮಹಾಶಕ್ತಿಯ ಸರ್ವಭಾವನೆಯನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಾರೋ ಅವರೇ ನಿಜವಾದ ಶಕ್ತಿಪೂಜಕರು.

- ಸೌಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ

ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ

ಒಂದು ಚಿಂತನೆ

ಸರಗೂರು ರಮೇಶ್

ನಿರಂತರ ಹೊಸದನ್ನು ಕಲಿಯುವ, ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಜಾಯಮಾನ ಮನಸ್ಸಿನದು. ಅದರ ಚಲನಶೀಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಒಂದು ಕಲೆ; ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಒಂದು ವಿಧಾನ. ಅಧ್ಯಾಪಕ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ - ಇಬ್ಬರೂ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಈ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸುವ ಲೇಖಕರು ಉತ್ತಮ ವಾಗ್ಮಿಗಳು ಹಾಗೂ ಲೇಖಕರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅವರು ಮೈಸೂರು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಂಬಲಿಸುವವರಿಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಚಿಂತನೆಯು ಅನಿವಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಅದರ ಈ ಬಗೆಯ ಅಧ್ಯಯನವು ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ನಿಷ್ಫಲವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಓದು ಒಂದು ಜೀವಂತ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಳಿಸಬೇಕು, ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಅಂತಹ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ತಿಳಿದುಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಅದು ಸರಾಗವಾಗಿ ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿಯ ಭಾಗವಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದದ್ದು ಸರಾಗವಾಗಿ ನೆನಪಿನ ಮೇಲ್ದಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಅಭ್ಯಾಸ ನಡೆಸುವುದು, ಅರಿತುಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳು ಅಳವಡುತ್ತವೆ.

ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನವು ಯಾವಾಗ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯೂ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವೂ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡುವುದು ಸಹಜ. 'ಮಾನವನ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ, ಶಕ್ತಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಇವೆ, ಆದರೆ ಅವು ನಿದ್ರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿವೆ' ಎಂದು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ

ವನ್ನೇ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ನಾವು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಅರಿವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಇಂದು ನನಗೆ ಕಷ್ಟವೆನಿಸಿದ್ದು, ಅಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಿದ್ದು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಸುಲಭವೂ ಸಾಧ್ಯವೂ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆಯು ಮನಸ್ಸು, ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿರಬೇಕು. ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ನಡೆದಂತೆ ದೃಢವಾದ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆಯುವುದನ್ನು ನಾವು ಅನುಭವಿಸಬಹುದು. ನಿರಾಸಕ್ತಿ, ಮಂಕು, ಬೇಸರ, ಆಲಸ್ಯವು ನಮ್ಮನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳ ಮೂಲಕಾರಣವನ್ನು ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾರೀರಿಕ ಬಳಲಿಕೆ, ನಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮನರಂಜನೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಂದಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಿಯಮಿತವಾದ ವ್ಯಾಯಾಮ, ನಮಗಿಷ್ಟವಾದ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದು, ಉತ್ತಮ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಅಭಿರುಚಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮುದ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆನಂದದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಭ್ಯಾಸವಾದರೆ, ಅಧ್ಯಯನವು ಆನಂದದಾಯಕವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಮಾನವ ಜೀವನದ ಅಥವಾ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ವಿಶೇಷವೇನೆಂದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ದೈಹಿಕ ಉಪಕರಣಗಳು ಬೆಳೆದು, ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಬಲ್ಲವು ಎಂಬುದು. ಅಂದರೆ ದೇಹವು ಆರೋಗ್ಯವೂ ಬಲಾಢ್ಯವೂ ಆಗಬಲ್ಲದು; ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಟುತ್ವ ಹೊಂದಬಲ್ಲವು; ಪ್ರಾಣವು ಸಮತೋಲನಗೊಂಡು ಶರೀರದ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಲ್ಲದು; ಕಲ್ಪಶಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ರಬ್ಬರನಂತೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಬಲ್ಲದು; ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ, ಅರಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯು ಬೆಳೆಯಬಲ್ಲದು. ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯು ನರ ಮಂಡಲವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಅಗಾಢವಾಗಿ ಜೀವನ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಲ್ಲದು. ಅಂದರೆ ಮಾನವರಾದ ನಾವು ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ರಚನೆಯ ಕಟ್ಟುಪಾಡಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಬಿಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಒಳಗಿರುವ ಅಂತಃಕರಣದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸಿ ವಿಶಾಲಗೊಳಿಸಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು Law of self-development ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಂದಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಜೀವಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ ಮಾನವ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಮನುಷ್ಯನು ಕೇವಲ ಮಾನವ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿ, ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ವಿಕಾಸಗೊಂಡು ಸಿದ್ಧಿಸಬೇಕಾದ ದೈವಿಕ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಂಗಮಸ್ಥಾನವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಆನಂದಿಸುವ ಜೀವಚೈತನ್ಯವಾಗಿದ್ದಾನೆ ಮಾನವ. ಇದನ್ನೇ soul ಎಂದು ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಸಂಬೋಧಿಸುವುದು. ನಾವು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವಾಗ ಈ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಒಳನೋಟವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಜೀವನ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಗತಿಯೇ ಅಥವಾ ಗುರಿಯೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನದ ಗುರಿಯೂ ಆದಾಗ ಕಲಿಯುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಓದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಸಫಲವಾಗುತ್ತದೆ; ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗಲೇ ನಾವು ಯಂತ್ರಮಾನವನಂತೆ ಸಿದ್ಧಮಾದರಿಯಾಗದೆ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಅಥವಾ creative ಆಗುವುದು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಾವು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: “Books are useless to us until our own book opens.” (ನಮ್ಮದೇ ಆದ ಪುಸ್ತಕ ತೆರೆಯುವವರೆಗೆ ಬೇರೆ ಪುಸ್ತಕಗಳೆಲ್ಲ ನಿರಪಯುಕ್ತ.)

ಓದಿದ್ದು, ಕಲಿತದ್ದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಘನೀಕೃತವಾಗಬೇಕು; ನಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಗಲೇ ಅದನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಅಧ್ಯಯನವೆನ್ನುವುದು. ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ನಾವು ಕಲಿತ, ಓದಿದ ಎಷ್ಟೋ ಸಂಗತಿಗಳು ಮೋಡಗಳಂತೆ ಚೆದುರಿ ಅದೃಶ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅವು ಹರಳುಗಟ್ಟಿದ ಚಿಂತನೆ ಯಾದರೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ, ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯು ಮೂಡಿ ಬರಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಕೆಲಸ

ಅಥವಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ತಿಳಿದದ್ದನ್ನು ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಾಗ ನಾವು “ಜ್ಞಾನವಾಹಕ” ವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತೇವೆ. ಮೆದುಳಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಬಲಗೊಳ್ಳುವುದು ಆಗಲೇ. ಚಿಂತನೆ ಅಥವಾ ಶಬ್ದಗಳಾಚೆ ಹೋಗಿ ಮೂಲತತ್ವವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಾವು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಗ ಎಂತಹಾ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಕೂಡಾ ಆಸಕ್ತಿ ಅರಳುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಕಾಣ್ಕೆಯಿಂದ, ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕನ ಚಿಂತನೆ ಅಥವಾ ನಿಯಮ ಅಥವಾ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ ಎಂದು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವು ಅರಿವಿನ ದಿಗಂತವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ; ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಆಸಕ್ತಿಪೂರ್ಣವಾಗಿಸುತ್ತದೆ.

“ಹೊರಗಿನಿಂದ ತುಂಬಿಸುವುದು” ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಲ್ಲ; “ಒಳಗಿನಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸುವುದು” ಅಥವಾ “ಆಂತರ್ಯದಿಂದ ವಿಕಸಿಸುವುದು” ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ. ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಬಹುಜನರ ಮನ್ನಣೆ, ಪ್ರಶಂಸೆ ಇಲ್ಲವಾದರೂ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲವೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯೂ ಆದ ಕ್ರಮ ಅಥವಾ ವಿಧಾನ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮಂದಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಕ್ರಮೇಣ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನೂ ಅಂತರಂಗದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ನೋಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವು ರೂಢಿಗತವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮರ್ಥವಾದ ಬುದ್ಧಿಯ ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚಿ, ತಿಕ್ಕಿ ನೋಡಿ, ಜೊಳ್ಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಸಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ “ವಿವೇಚನಾ ಶಕ್ತಿ” ಬೆಳೆಯುವುದು ಈ ವಿಧಾನದಿಂದಲೇ. ಆಗಲೇ ನಾವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ವಭಾವ ಮತ್ತು ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುವ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅಥವಾ ಚೈತನ್ಯವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುವುದು.

ಕಲಿಯುವ ಹಸಿವು, ತಿಳಿಯುವ ಹಂಬಲ, ಅರಿಯುವ ಆಸಕ್ತಿ, ಹೇಗೆ? ಯಾಕೆ? ಎಂಬ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಗ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರದಿಂದಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ತೀರ್ಮಾನಗಳು ಅಂತಿಮ ಸತ್ಯವಾಗಿವೆ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗಬಾರದು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾನವ ಬುದ್ಧಿ ಈ ದೌರ್ಬಲ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಚಟದಿಂದಲೇ ಮನಸ್ಸು ತನ್ನ ತಾಜಾತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಹಳಸಲಾಗಿ ಜೀವನವು ಬೇಸರ ಎನಿಸತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬೇಸರ ಅಥವಾ ನಿರಾಸಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಸಾರಿ, ನಲಿವು ಮತ್ತು ತನ್ಮಯತೆಯ ವಿಜಯದ್ವಜವನ್ನು ನೆಡುವಷ್ಟು ಅಧ್ಯಯನವು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರಬೇಕು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನೇ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಹುಟ್ಟಿಕಂತ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದ್ದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದವರ ಬಳಿ ಕಲಿಯುವ ಮತ್ತು ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡುವ “ನಮ್ಮತೆ” ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಂಗಾತಿ. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಈ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ನೆನಪಿಡಬೇಕು: “ನಮ್ಮೊಳಗಿರುವುದನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸಿ. ಆದರೆ ಅನುಕರಿಸಬೇಡಿ. ಇತರರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ.”